

PROSTĚ ZA TO MŮŽEME

Potíže kolem eurodotací ukončily Babišovu hru na neviňátko

RESPEKT

Andrej Babiš narazil hlavou do zdi poznání: zjistil, že řídit stát jako firmu nejde. Jedna ze dvou skupin lidí kolem něj – možná ti ze strany, možná ti z ministerstva – udělala chybu, vinou které má Česko prozatím zastaven přístup k 650 miliardám korun z EU. Být to u něj ve firmě, musel by šéf ihned zjistit, kdo za to může, a nemilosrdně s ním zamést. Ale pro politika, jak teď Babiš poznal, je hledání chyb a viníků složitější.

Šéf má velký problém

Babišova opora a náměstek na ministerstvu financí Lukáš Wagenknecht je mužem odhalování. Audity, které pro Babiše ve vládním úřadě dosud dělal, byly důkladné, odhalovaly nepravosti – jako třeba v hospodaření nemocnic – a ministr jejich závěry často používal jako zbraň. „Podívejte se, jak špatně to naši předchůdci dělali. Já to napravím,“ říkal s Wagenknechtovými zprávami v ruce.

Teď přišel Babišův náměstek s dalším tvrdým posudkem – tentokrát na monitorovací systém evropských dotací, respektive na soutěž o jeho pořízení. Podle Wagenknechta ji pořadatel – ministerstvo pro místní rozvoj – tak zpackal, že možná bude nutné začít všechno znovu. Rozhodne o tom Brusel, kam auditoři výsledky svého zkoumání už před čtrnácti dny stihli poslat.

Kritizovaný tendr začal sice vznikat už za vlády Petra Nečase, ale na výsledku výběru se ve funkci ministryně pro místní rozvoj částečně podílela i Babišova evropská hvězda Věra Jourová a věc bere za svou i její nástupkyně z hnutí ANO Karla Šlechtová. Ta obvinila náměstkyni Wagenknechta z neprofesionality a výsledky jeho auditu označila za nepodložené a zkreslené. A dokonce – možná – zmanipulované vlivem některých lobbistů počítačových firem!

To je pro Babiše vážná rána. Pokud Lukáš Wagenknecht opravdu pracuje nepřesně a pod tlakem lobbistických skupin, je zpochybněno vše, co pro svého šéfa dosud udělal. Ale co když je audit v pořádku a vinu nesou další Babišovy opory, Věra Jourová a Karla Šlechtová? Šéf má velký problém.

Ve firmě by to někoho stálo padáka. Ať spravedlivě nebo ne, prostě by se našel viník a vážnost majitele by zůstala navenek zachována. V politice to ovšem tak nefun-

guje. Babiš není majitel státu, ale jeden z jeho správců, a nejde o jeho osobní image či o vážnost jeho hnutí, ale o závratně vysoké peníze pro občany této země. Padákem pro Wagenknechta, případně Šlechtovou by Babiš nic nevyřešil. Vina by padla i na něj jako na jejich šéfa. Komplikace s monitorovacím systémem ukázaly Babišovi politiku v celé její složitosti – a dotace Evropské unie patří mezi tu nejkomplicovanější část.

Nejsme nejhorší, možná však budeme

Česko je na tom ve výběru a příjmu dotací z Unie nejhůř v Evropě, sdělila loni na jaře čerstvá ministryně pro místní rozvoj Věra Jourová a vicepremiér Andrej Babiš tehdy dodal, že jeho stranická favoritka má všechny předpoklady neschopnost minulých vlád napravit. Dnes zřejmě šéfovi hnutí ANO dochází, že náprava není tak jednoduchá.

Podle oficiálních čísel na tom ČR není ve výběru dotací úplně nejhůř v Evropě, ale není to ani žádný zázrak. V letech 2007–2013 dostalo Česko možnost vybrat na dotacích 700 miliard korun. Do konce roku 2013 dokázalo vyinkasovat pouze 360 miliard korun. Padesát dva procent z celkové sumy,

což je na úrovni Polska nebo Litvy a do sto procentních Dánů či Finů to má hodně daleko. Definitivní stopka pro inkaso z tohoto období je pro některé země, včetně Česka, posunuta na konec letošního roku a hrozí, že až 100 miliard korun nedokážeme vůbec vyčerpat. A tím se zřejmě staneme nejhorším unijním příjemcem eurodotací.

Nezdá se, že bychom se v této disciplíně zlepšili v současném období 2014–2020, kdy nás v Evropě čeká 650 miliard korun. Je rok 2015 a Česko je jediná unijní země, která nedokázala v Bruselu předložit konkrétní požadavky na evropské peníze. Audit problematické soutěže na monitorovací systém zpoždění o hodně prodlouží, a i kdyby se vše rychle „vyřešilo“, jak začala slibovat vláda, přijdou první peníze z Evropy na probíhající období na konci příštího roku.

Za pět let přitom nebude nikdo vědět, že tu byl nějaký spor o monitorovací systém. Prostě za zpoždění a nevybrané evropské miliardy bude moci Andrej Babiš, protože jeho hnutí mělo výběr dotací na starosti. Stejně jako už nikdo neví, že výběr dotací v roce 2007, v době „neschopné Topolánkovy ODS“, se zpozdil kvůli „špatně zvolené struktuře čerpání pomoci“, již prosadila předtím vládnoucí ČSSD a vycházela při tom z předchozího způsobu čerpání dotací, který se osvědčil, ovšem v mnohem kratší – tříleté – době a s podstatně menší sumou.

Andreje Babiše tedy dostihla realita a poznání, že stát není firma, ale složitá struktura, v níž možná chyba nemusí mít jasného viníka. Politika je riskantní řemeslo, ve kterém je každý tak trochu špatný, a otázníky nad výběrem monitorovacího systému k tomu dávají výmluvný příklad: podílely se na něm tři poslední velmi různé vlády, takže křičet „můžou za to všichni kromě mě“ prostě nikam nevede.

Uvidíme, jak si Andrej Babiš s novou realitou poradí. Premiér Sobotka jej vyzval, aby i s Karlou Šlechtovou našel od dalšího zasedání vlády řešení, jež zemi z překerní situace možného zablokování fondů dostane. Výsledek bude nakonec důležitý také pro Babišův Agrofert, který ročně dostává od EU dotací ve výši miliardy korun. ■

KARLA ŠLECHTOVÁ,
BABIŠOVA MINISTRYNĚ
PRO MÍSTNÍ ÚPADEK.

 WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO